

Polisarios skola för barn med intellektuella funktionshinder startade 1997.

Attityden till barn med dessa funktionshinder bland befolkningen har förändrats radikalt, berättar personalen.

En spansk clown på besök blev utkonkurrerad av eleverna som själva ville uppträda.

UNIK SKOLA I FLYKTINGLÄGREN

"Här växer inga träd, men här blomstrar människor" står det vid entrén till en skola för funktionshindrade i flyktinglägret Smara.

– På "Skolan för utbildning och integration" går 59 elever med intellektuella funktionshinder i åldrarna 6 till 32 år. Det är nio västahariska volontärer som jobbar här, berättar Buyema Andelfatah eller Castro, som alla kallar honom. Han är initiativtagare till en helt unik skola som startade 1997.

– Ja, vi är den första skolan i världen som tar av vårt humanitära bistånd till flyktingläggen för att starta en skola för dessa elever, berättar denna västahariska eldsjäl stolt.

Skolan består av två låga vitmålade byggnader med flera välutrustade rum, matsal, kök och utställningslokal.

Just vid vårt besök är skolan full av besökare från Spanien. Det är representanter för organisationer som på olika sätt stöder skolan ekonomiskt och materiellt. Med sig har de en professionell clown som underhåller i ett fullsatt rum. Barn och vuxna, västaharier och spanjorer, sitter tätt tillsammans på golvet och skrattar så de diknar.

Men inte Mohamed. Han vill också vara med på scenen och visa sina konster och snart dyker det upp en elev till som vill vara med och dansa, sjunga och skoja! Den spanska

Spanska organisationer stöttar skolan med material.

"Här växer inga träd, men här blomstrar människor."

clownen blir nästan utkonkurrerad.

– Vi har tre mål med vår skola; utbildning, social integration och självständighet, berättar Castro. Här får eleverna lära sig basfunktioner som att sitta och gå ordentligt och att ta hand om sin egen hygien. De får också lära sig färger, siffror, att räkna och skriva. De tränar sin finmotorik genom fysisk träning, så att de inte välter saker och ting.

Det sista stadiet, att bli självständig, kan betyda att eleven själv kan gå till affären eller kan hjälpa till i köket eller städa. En del kan arbeta, en del kan läsa och skriva. De får lära sig att vara tillsammans med andra. Kanske kan de lära sig att tillverka något som går att sälja och på något annat sätt bidra till familjens försörjning.

– Eleverna stannar här tills de har någon annan sysselsättning, när vi ser att de verkligen har utvecklats, berättar Castro.

– Vi västaharier tror på gud och vi anser att alla är lika. Vår filosofi på skolan är: "Det jag kan, det kan du också lära dig."

– Vi har också en produktionsavdelning, där eleverna arbetar med trä och gör teckningar. Dem säljer vi i vårt utställningsrum till besökare från omvärlden. På det sättet får vi in pengar och kan köpa lite utrustning.

Men nästan allt material inklusive något rum i byggnaden och är resultatet av span-

ska organisationers solidaritetsprojekt.

En bil hämtar upp eleverna varje morgon och kör dem hem, när lunchen har serverats. I matsalen sitter alla och äter tillsammans. Lärarna lagar maten och det är alltid tre elever som hjälper till i köket. Men hur mycket och vilken mat man får är beroende

av stödet till flyktingarna generellt och till skolan specifikt.

– Jag är getherde, militär och läkare och har aldrig gått en ordentlig utbildning, säger Castro och gapskrattar.

Men han har läst mycket, haft nära diskussioner med specialister och experimentera

rat för att få fram en bra skola. Efter sju år beslutade Västsaharas regering att alla fyra wilayer skulle ha ett "dagcenter" så att personer med intellektuella funktionshinder blir integrerade och inte marginaliserade.

Castro-skolan innehåller numera också ett rum med luftkonditionering, dit gamla människor som saknar anhöriga som kan ta hand om dem ordentligt, kan komma och vila sig under de hetaste sommardagarna. På vintern fungerar rummet som lager för mediciner.

Hur är då attityderna till intellektuella funktionshinder bland befolkningen i stort?

– Tidigare tyckte 100 procent av befolkningen att det var guds straff men nu har verkligen en förändring skett. Nu är vi nog nere i 50 procent, tror Castro.

Memona Tobalt, som arbetar på skolan berättar:

– När en elev har varit på skolan i tre veckor, så bjuder vi in föräldrarna. Tidigare blev de helt chockade, när de såg vilka framsteg deras barn hade gjort.

– Det händer också att föräldrarna kontaktar oss för att hjälpa till att lösa konflikter i hemmet som medlare. Det kan vara en person som inte vill byta kläder eller äta eller åka till en annan wilaya.

Text: Lena Thunberg

Bilder: Ulla-Karin Karlson och Lena Thunberg

MOULAYA, ELEV:

Lärarna respekterar oss

– Jag tycker om allt på den här skolan. Jag kommer varje dag och är aldrig borta, berättar Moulaya, 26 år.

Han har gått på Castroskolan i 14 år, alltså sedan den startade.

– Lärarna respekterar mig och jag respekterar dem. En jeep hämtar oss på morgonen och kör oss hem efter lunchen. Här arbetar jag med träsaker, ritar Västsaharas flagga, studerar och äter lunch. Vi får bönor, linser, pasta och ris, men min favoritmat är kött och bröd.

– Clownen som kom idag var jätterolig. Jag vill att de ska komma oftare.

– På eftermiddagarna hjälper jag familjen med getterna. Men jag älskar kameler. De ger oss mjölk, som man kan blanda med allt.

"Den som inte ler, vet inte hur det är att vara lycklig." är ett citat som Moulaya tycker om.